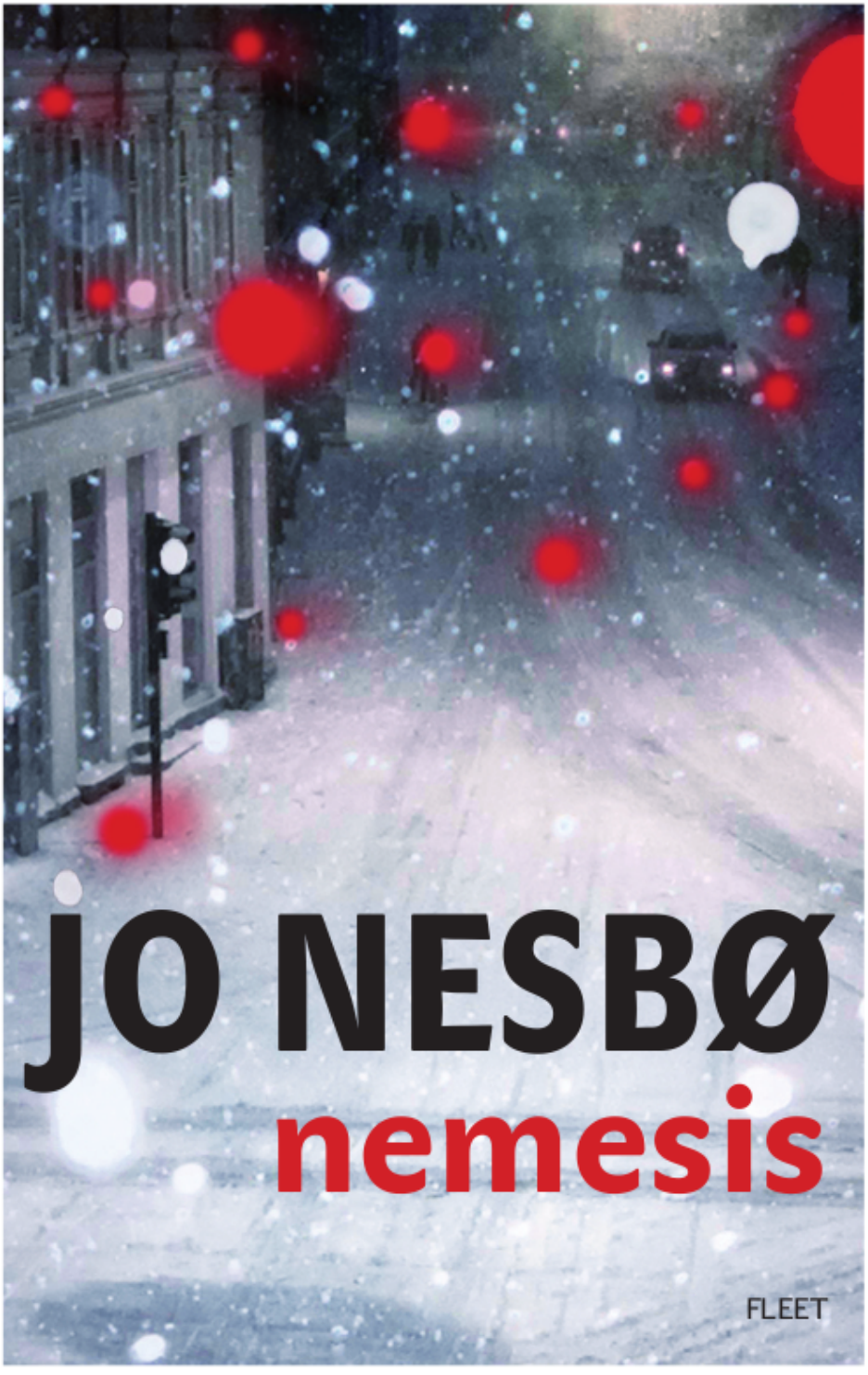

JO NESBØ
nemesis
FLEET

FLEET

Jo Nesbø

Nemesis

nemesis

JO NESBØ

KNIHA ZLIN

Copyright © Jo Nesbø 2002
Published by agreement with Salomonsson Agency
Translation © Kateřina Krištůfková 2011

ISBN 978-80-87497-01-2

ČÁST I.

Kapitola 1 Plán

Umřu. A nedává to smysl. Tohle nebylo v plánu, alespoň ne v mém plánu. I když – může být, že jsem k tomu směřoval celou dobu, aniž bych to věděl. Ale můj plán nebyl takový. Byl lepší. Můj plán dával smysl.

Zírám do ústí pistole a vím, že to přijde odsud. Posel. Vozka. Čas naposledy se zasmát. Pokud vidíš světlo v tunelu, může to být ohnivý jazyk. Čas naposledy uronit slzu. Mohli jsme ten život proměnit v něco příjemného, ty a já. Kdybychom se drželi plánu. Poslední myšlenka. Všichni se ptají, jaký smysl má život, ale nikdo se neptá, jaký smysl má smrt.

Kapitola 2 Kosmonaut

Při pohledu na starého muže vytanul Harrymu na mysli kosmonaut. Komické drobné krůčky, strnulé pohyby, černý mrtvý pohled a podrážky bot šourající se po parketách. Jako by se bál, že ztratí kontakt s pevnou půdou a odpluje pryč, do vesmíru.

Harry se podíval na hodiny na bílé stěně nad vstupními dveřmi. 15.16. Za okny spěchali lidé v pátečním shonu Bogstadskou ulicí. Nízké říjnové slunce se odrazilo v bočním zrcátku auta, které se prudce rozjelo.

Harry se soustředil na starce. Klobouk a elegantní šedý plášť, který by ovšem potřeboval vyčistit. Pod ním tvídové sako, kravata a oblýskané šedé kalhoty s puky ostrými jako břitva. Naleštěné boty se sešlapanými podpatky. Jeden z těch penzistů, kterých, jak se zdá, bydlí na Majorstue tolik. Nebyl to předpoklad. Harry věděl, že Augustu Schultzovi je 81 let, že býval obchodníkem s konfekcí a že bydlí na Majorstue celý svůj život, s výjimkou válečného období, kdy pobýval v jednom baráku v Osvětimi. A že za jeho ztuhlá kolena může pád z nadchodu přes Okružní ulici, po kterém chodí na pravidelné návštěvy k dceři. Dojem mechanické loutky umocňoval fakt, že stařec měl paže ohnuté v loktech v pravém úhlu a trčely mu vpřed. Na pravém

předloktí mu visela hnědá vycházková hůl, levá ruka svírala příkaz k úhradě, který už už předkládal mladému, nakrátko ostříhanému muži za přepážkou, jehož tvář Harry neviděl, ale o kterém věděl, že zírá na starce se směsí soucitu a podráždění.

Teď bylo 15.17 a August Schultz konečně došel na místo. Harry si povzdechl.

Za jednou přepážkou seděla Stine Gretteová a přepočítávala sedm set třicet korun před mladíkem v modrém kulichu, který jí právě podal formulář pro výběr hotovosti. Pokaždé, když položila bankovku na pult, se jí na levém prsteníčku zatřpytil diamant.

Harry to nemohl vidět, ale věděl, že napravo od chlapce, před přepážkou číslo tři, stojí žena s kočárkem a pohupuje jím, zřejmě naprosto bezděky, protože dítě spí. Žena čeká na to, až ji obslouží paní Brænneová, která právě hlasitě vysvětluje po telefonu nějakému muži, že nemůže zaplatit prostřednictvím inkasa, pokud o tom nesepsal s příjemcem smlouvu, a že v bance pracuje ona, a nikoli on, takže by snad mohli tuhle debatu ukončit, ne?

V témže okamžiku se otevřely dveře pobočky a dovnitř vběhli rychle dva muži, jeden vysoký a druhý malý, oba oblečení do stejných tmavých kombinéz. Stine Gretteová vzhlédla. Harry se podíval na své náramkové hodinky a začal počítat. Muži se řítili do rohu, kde seděla Stine. Vyšší z nich se pohyboval tak, jako by překračoval kaluže, zatímco menší se kolébal jako člověk, který si pořídil větší svaly, než na jaké má místo. Chlapec s modrým kulichem se pomalu otočil a zamířil ke dveřím; zaujatý přepočítáváním svých peněz si těch dvou ani nevšiml.

„Nazdárek," pozdravil vyšší muž Stinu, postoupil vpřed a s žuchnutím položil na přepážku kufr. Menší si upravil sluneční brýle se zrcadlovými skly, také postoupil vpřed a vedle položil stejný kufr. „Peníze!" vypískl vysokým hlasem. „Otevřete dveře!"

Jako by někdo stiskl tlačítko Pauza: všechny pohyby v úřadovně zamrzly. Jediné, co prozrazovalo, že čas nestojí, byl provoz za oknem. A vteřinovka na Harryho hodinkách, která nyní ukazovala, že uplynulo deset vteřin. Stine stiskla tlačítko pod svým pultem. Elektronika zabzučela a menší muž kolenem odsunul nízké létací dveře až ke zdi.

„Kdo má klíč?" zeptal se. „Honem, nemáme na to celej den!"

„Helge!" zavolala Stine přes rameno.

„Co je?" Hlas se ozval zpoza otevřených dveří vedoucích do jediné kanceláře v úřadovně.

„Helge, máme tu návštěvu!"

Objevil se muž s motýlkem a brýlemi na čtení.

„Pánové chtějí, abys otevřel bankomat, Helge."

Helge Klementsen zíral prázdným pohledem na oba muže v kombinézách, kteří nyní stáli na druhé straně přepážky. Vyšší nervózně pokukoval po vstupních dveřích, zatímco menší upíral pohled na vedoucího pobočky.

„Aha, samozřejmě," škytl Klementsen, jako by si právě vzpomněl na zapomenutou schůzku, a propukl v burácivý hektický smích.

Harry nepohnul jediným svalem, jen očima hltal detaily pohybů a mimiky. Dvacet pět vteřin. Nadále se díval na hodiny nad dveřmi, ale v samém okraji zorného pole viděl, jak vedoucí pobočky odemyká zevnitř bankomat, vytahuje dvě podlouhlé kovové schránky s bankovkami a předává je těm dvěma mužům. Celé se to odehrávalo rychle a v tichosti. Padesát vteřin.

„Tyhle jsou pro vás, starouši!" Menší muž vytáhl z kufru úplně stejné schránky a podal je Helgemu Klementsenovi. Vedoucí pobočky polkl, přikývl, vzal si je a vložil je do bankomatu.

„Hezkej víkend!" zvolal menší muž, narovnal se a popadl kufr. Jeden a půl minuty.

„Ne tak rychle," namítl Helge.

Menší muž ztuhl.

Harry vtáhl tváře a snažil se soustředit.

„Stvrzenku...," řekl Helge.

Oba muži se na malého šedovlastého vedoucího pobočky dlouze zadívali. Pak se menší z nich rozesmál. Hlasitý vysoký smích s řezavým hysterickým nádechem, takový, jakým se smějí lidi na speedu. „Snad si nemyslíte, že jsme měli v úmyslu zdrhnout bez podpisu? Dát vám jako dva milióny bez stvrzenky!"

„No," odvětil Helge Klementsen, „jeden z vás na to minulý týden málem zapomněl."

„Teď jezdí s transportem peněz tolik nováčků," povzdechl si menší muž a Klementsen podepsal a rozdělil žluté a růžové kopie.

Harry počkal, až se za nimi dveře zase zavřou, a pak se znovu podíval na hodiny. Dvě minuty a deset vteřin.

Sklem ve dveřích viděl, jak bílé transportní auto s logem banky Nordea odjíždí.

Lidé v pobočce opět navázali hovor. Harry je spočítal, i když nemusel. Sedm. Tři za přepážkou a tři před ní, včetně mimina a chlapíka v montérkách, který právě vešel a postavil se ke stolu uprostřed úřadovny, aby na formulář pro vklad hotovosti vypsal číslo účtu, o němž Harry věděl, že patří cestovní kanceláři Saga – Cesty za sluncem.

„Na shledanou," rozloučil se August Schulz a začal se šourat směrem k východu.

Bylo přesně 15.21.10 a právě v tu chvíli to vlastně začalo.

Když se otevřely dveře, viděl Harry, jak Stine Gretteová pozvedla hlavu od papírů a zase ji sklopila. Pak ji zvedla znovu, tentokrát pomaleji. Harry přesunul pohled ke vstupním dveřím. Muž, který vstoupil, si už rozepnul zip kombinézy a vytáhl zpod ní černou a olivově zelenou automatickou pušku AG3. Celý obličej s výjimkou očí mu zakrývala námořnicky modrá kukla. Harry začal počítat znovu od nuly.

Kukla se začala jako u loutky Jima Hensona pohybovat v místech, kde měla být ústa: „This is a robbery. Nobody moves."

Nemluvil hlasitě, avšak v malé, stísněné úřadovně se rozhostilo ticho jako po ráně z děla. Harry se podíval na Stinu. Přes vzdálené svištění automobilů uslyšel hladké zaklapnutí naolejovaných součástí zbraně, když muž natáhl závěr. Levé rameno Stině neznatelně kleslo.

Statečná holka, pomyslel si Harry. Nebo možná jenom k smrti vyděšená. Ståle Aune, který jim přednášel na policejní akademii psychologii, jim vysvětloval, že když se lidé dostatečně bojí, přestávají přemýšlet a jednají podle toho, k čemu byli předprogramováni. Většina zaměstnanců bank stiskne tlačítko pro tichý alarm téměř v šoku, tvrdil Aune, a poukazoval na to, že při následném výslechu si mnozí nedokázali vzpomenout, jestli alarm spustili, nebo ne. Pracovali na autopilota. Stejně jako bankovní lupič sám sebe předprogramuje k tomu, že zastřelí všechny, kdo se ho pokusí zastavit, vysvětloval Aune. Čím víc se lupič bojí, tím méně pravděpodobné je, že ho něco přiměje změnit rozhodnutí. Harry se nepohnul, jen se pokoušel zachytit pohledem lupičovy oči. Modré.

Lupič sundal z ramene černou brašnu a hodil ji na podlahu mezi bankomat a muže v montérkách, který nadále tiskl hrot propisky k poslední kličce číslice osm. Černě oděný lupič popošel šest kroků k nízkým dveřím přepážky, posadil se na jejich hranu, přehodil nohy na druhou stranu a postavil se přímo za Stinu, která tiše seděla a dívala se upřeně před sebe. Dobře, pomyslel si Harry. Zná instrukce, snaží se nevyprovokovat reakci tím, že by na lupiče zírala.

Muž namířil ústí zbraně na Stinin zátylek, předklonil se a něco jí pošeptal do ucha.

Zatím ještě nezpanikařila, ale Harry viděl, jak se jí hrudník zvedá a klesá, jako by útlé tělo nemělo pod bílou a náhle těsnou blůzou dost vzduchu. Patnáct vteřin.

Stine si odkašlala. Jednou. Podruhé. Pak se jí konečně podařilo vydat z hlasivek zvuk:

„Helge. Klíče od bankomatu." Hlas měla tlumený a chraplavý, zcela k nepoznání od hlasu, který pronesl téměř stejná slova tři minuty předtím.

Harry Helgeho Klementsena neviděl, ale věděl, že postřehl lupičova úvodní slova a že už stojí ve dveřích kanceláře.

„Rychle, nebo..." Stinin hlas byl téměř neslyšitelný a v následujících pauzách se v místnosti ozývaly pouze podrážky bot Augusta Schultze sunoucí se po parketách jako dvě paličky tažené po kůži bubnu v neuvěřitelně pomalém shuffle.

„... mě zastřelí."

Harry se podíval z okna. Pravděpodobně tam někde venku stálo auto se spuštěným motorem, ale odsud ho nemohl vidět. Jen auta a lidi, kteří se více či méně bezstarostně míhali kolem.

„Helge...," vydechla Stine prosebně.

No tak, Helge, pomyslel si Harry. O stárnoucím vedoucím pobočky toho také dost věděl. Věděl, že má dva královské pudly, manželku a v lásce čerstvě zklamanou těhotnou dceru a ti všichni na něj doma čekají. Mají už sbaleno a jsou připraveni vyrazit na chatu do hor, jakmile Helge Klementsen přijde domů. Jenže právě teď Klementsenovi připadalo, jako by se nacházel pod vodou v takovém tom snu, kde jsou všechny pohyby pomalé bez ohledu na to, jak moc se člověk snaží si pospíšit. Pak se objevil v Harryho zorném poli. Lupič natočil Stininu židli tak, aby stál za ní, ale otočený k Helgemu Klementsenovi. Klementsen tam stál jako dítě, které chce krmit koně, ale bojí se – s vyhrbenými zády a rukou se svazkem klíčů nataženou co nejdál před sebe. Lupič něco pošeptal Stině do ucha a přitom namířil zbraň na Klementsena, který udělal dva nejisté kroky vzad.

Stine si odkašlala: „Říká, že máš otevřít bankomat a dát mu ty nové schránky s penězi do té černé brašny."

Helge Klementsen zíral jako hypnotizovaný na pušku, která na něj mířila.

„Máš na to dvacet pět vteřin, pak bude střílet. Na mě. Ne na tebe."

Klementsenova ústa se otevřela a zavřela, jako by chtěl vedoucí něco říct.

„Teď, Helge," pronesla Stine. Otvírání dveří zabzučelo a Helge Klementsen se pomalu šinul do úřadovny.

Od začátku přepadení uplynulo třicet vteřin. August Schultz došel téměř ke vstupním dveřím. Vedoucí filiálky padl na kolena před bankomatem a zíral na svazek klíčů. Visely na něm čtyři klíče.

„Ještě dvacet vteřin," zazněl Stinin hlas.

Policejní stanice na Majorstue. Jedou sem. Osm bloků. Páteční špička.

Třesoucími se prsty vybral Helge Klementsen jeden klíč a zastrčil ho do otvoru v zámku. V polovině se klíč zarazil. Helge Klementsen přitlačil.

„Sedmnáct."

„Ale...," začal.

„Patnáct."

Helge Klementsen klíč vytáhl a zkusil jiný. Ten do otvoru zajel, ale nešel otočit.

„Panebože..."

„Třináct. Je to ten s kouskem zelené izolepy, Helge."

Helge Klementsen zíral na svazek klíčů, jako by ho nikdy předtím neviděl.

„Jedenáct."

Třetí klíč šel do otvoru zasunout. A otočit. Helge Klementsen otevřel dvířka bankomatu a obrátil se ke Stině a k lupičovi.

„Musím odemknout ještě jeden zámek, abych mohl vyndat schrán..."

„Devět!" vykřikla Stine.

Helgemu Klementsenovi unikl vzlyk, přitom tiskl prsty

na zoubky klíčů, jako by přestal vidět a zoubky byly Braillovo písmo, které mu poví, jaký klíč je ten správný.

„Sedm."

Harry soustředěně naslouchal. Zatím žádné policejní sirény. August Schultz vzal za kliku vstupních dveří.

Kov zachrastil, když svazek klíčů dopadl na parkety.

„Pět," šeptla Stine.

Dveře se otevřely a do úřadovny pronikl ruch ulice. Harrymu se zdálo, že v dálce slyší dobře známý kvílivý zvuk, který klesal. A opět stoupal. Policejní sirény. Pak se dveře zavřely.

„Dvě. Helge!"

Harry zavřel oči a počítal do dvou.

„Už!" To vykřikl Helge Klementsen. Povedlo se mu odemknout druhý zámek a nyní se zvedl z podlahy a na bobku vytahoval schránky, které se očividně zasekly. „Jen mě nechte vytáhnout ty peníze! Já..."

V témže okamžiku ho přerušil pronikavý výkřik. Harry se podíval na druhý konec úřadovny, kde klientka s kočárkem vyděšeně zírala na lupiče, který stál nehybně a mířil zbraní na Stinin zátylek. Žena dvakrát mrkla a němě pokývla směrem ke kočárku, zatímco dětský křik se propracovával k větším výškám.

Helge Klementsen málem padl na záda, když uvolnil první schránku z kolejniček. Přitáhl si černou brašnu. Za šest vteřin byly schránky v brašně. Na příkaz Klementsen brašnu zapnul a postavil se k přepážce. Vše zprostředkovával Stinin hlas, který teď zněl překvapivě pevně a klidně.

Minuta a tři vteřiny. Přepadení bylo u konce. Peníze leží v brašně na podlaze. Za několik vteřin dorazí první policejní auto. Za čtyři minuty uzavřou ostatní policejní vozy nejbližší únikové cesty v okolí místa činu. Všechny buňky v lupičově těle musí křičet, že je ksakru na čase odsud vypadnout. A v tom okamžiku se stalo něco, co Harry nechápal. Prostě to nedávalo smysl. Lupič místo aby utekl, otočil

Stininu židli tak, aby Stine seděla tváří k němu. Předklonil se a něco jí pošeptal. Harry zamžoural. Měl by si dojít k očnímu. Ale viděl to, co viděl. Stine zírala na lupiče bez obličeje, zatímco její vlastní tvář se pomalu proměňovala v závislosti na tom, jak jí docházela slova, která jí lupič pošeptal. Úzké pěstěné obočí vytvářející nad očima dvě „s" jako by jí teď přerůstalo přes hlavu, horní ret se jí otočil vzhůru a koutky úst se stáhly do groteskní grimasy. Dítě přestalo plakat stejně náhle, jako začalo. Harry se nadechl. Protože věděl. Byl to statický obraz, mistrovský snímek. Dva lidé zachycení v okamžiku, kdy první právě sdělil druhému rozsudek smrti, maskovaný obličej na vzdálenost dvou dlaní od obličeje nezakrytého. Kat a jeho oběť. Ústí pušky mířilo na hrdelní jamku a malé zlaté srdíčko visící na tenkém řetízku. Harry neviděl, ale přesto cítil Stinin pulz tepající pod tenkou kůží.

Tlumený kvílivý zvuk. Harry špicuje uši. Nejsou to však policejní sirény, jen telefon zvonící v sousední místnosti.

Lupič se otočí a dívá se do bezpečnostní kamery na stropě za přepážkou. Zdvihá jednu ruku a roztahuje všech pět prstů v černé rukavici, pak je sevře do pěsti a zvedne ukazováček. Šest prstů. Šest vteřin přes limit. Otočí se opět ke Stině, uchopí zbraň oběma rukama, přidrží ji ve výši boků a zdvihne ústí tak, aby jí mířilo na hlavu, trochu se rozkročí, aby zachytil zpětný ráz. Telefon vyzvání. Minuta a dvanáct vteřin. Když Stine pozdvihne ruku, jako by chtěla někomu zamávat na rozloučenou, diamantový prsten se jí zatřpytí.

Je přesně 15.22.22, když lupič zmáčkne spoušť. Výstřel je krátký a tlumený. Stinina židle poodjede vzad a hlava se ženě roztančí na krku jako rozbité panence. Pak se židle převrhne. Je slyšet zadunění, když Stinina hlava trefí hranu psacího stolu. A Harry ji už nevidí. Už nevidí ani reklamu na nové penzijní spoření banky Nordea, která je přilepená na vnější straně skla nad přepážkou, neboť najednou má červené pozadí. Slyší jen telefon, jak vyzvání, vztekle a naléhavě. Lupič se přehoupne přes přepážku, doběhne k braš-

ně na podlaze uprostřed úřadovny. Harry se musí rozhodnout. Lupič uchopí pytel. Harry se rozhoduje. S trhnutím vyskakuje ze židle. Šest dlouhých kroků. Už je tam. A zvedá telefonní sluchátko.

„Poslouchám."

V následující pauze slyší z televize v místnosti zvuk policejních sirén, od sousedů odvedle pákistánskou hatmatilku a na schodišti těžké kroky, které znějí jako kroky paní Madsenové. Na druhém konci se ozývá měkký smích. Je to smích z dávné minulosti. Dávné ne v čase, ale stejně vzdálené. Jako sedmdesát procent Harryho minulosti, která se mu v nepravidelných intervalech vrací jako vágní fámy nebo úplné výmysly. Jenže tohle je příběh, který může potvrdit.

„Ty ještě vážně používáš pevnou linku, Harry?"

„Anno?"

„No ne, tos mě překvapil."

Harry cítil, jak se mu v břiše rozlévá teplo, skoro jako whisky. Skoro. V zrcadle viděl fotografii, kterou připevnil na protější stěnu. Je na ní on sám a Ses kdysi na prázdninách ve Hvitsenu, když byli malí. Smějí se tak, jak se smějí děti, které ještě věří, že se jim nemůže stát nic zlého.

„Copak děláš takhle v neděli večer, Harry?"

„No." Harry slyšel, jak jeho hlas automaticky napodobuje její. Trochu moc hluboký a trochu moc táhlý. Jenže tohle nechce. Ne teď. Odkašlal si a našel poněkud neutrálnější polohu: „To, co většina lidí."

„A to je?"

„Dívám se na video."